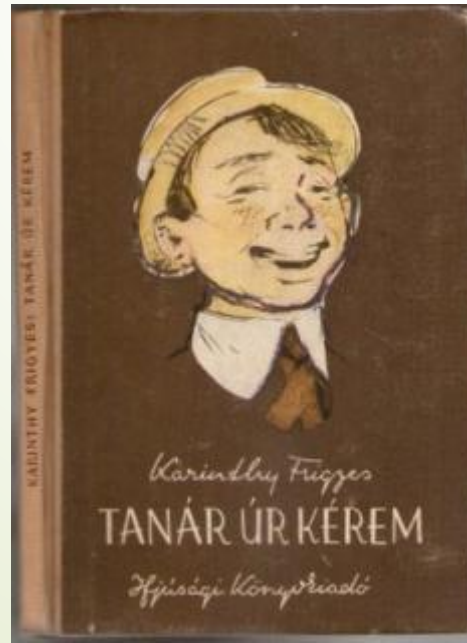

2. Könyvtárhasználati óra a 8. évfolyamon

„KARINTHY FRIGYES KÍSÉRLETEZEM C. MŰVE ALAPJÁN: INFORMÁCIÓKERESÉS A KÖNYVTÁRBAN”

Készült a Könyvtárostanárok Egyesületének 2015-ös információkeresésről
szóló foglalkozástervekre kiírt pályázatára.

Készítette: Kovács Anikó Csilla

Hajdúböszörményi Bethlen Gábor Általános Iskola

Hajdúböszörmény, 2015.

Táblai vázlat:

Információkeresés

Hagyományos formák:

- Kézikönyvek
 - Katalógusok
 - Bibliográfiák

Nem hagyományos formák:

- elektronikus kézikönyvek (Wikipédia)
 - on-line katalógusok
- elektronikus könyvtárak (mek.oszk.hu)
 - CD-ROM-ok

1. Hol a piros? (csoportok)

Húzzátok alá a szövegben piros színnel a fizikával, kémiával, földrajzzal kapcsolatos kifejezéseket!

5 perc áll a rendelkezésetekre.

Kétszer ugyanazt a szót ne húzzátok alá!

28 pont/

Megoldás: 1. feladat: Fogalmak

Karinthy Frigyes: KÍSÉRLETEZEM

mágnesesség	villamosság	elem	induktor	dinamó
vezető	elektromos áram	mágnesvas	iránytű	Boussole-forma
földrengés	Heron-labda	magdeburgi féltekék	Leclanché-elem	Torricelli-féle űr
higanyoszlop	légnyomás	légszivattyú	ecet	szén
Newton	Kopernikusz	gravitációs erő	Nap	
évszakok	kering	Galilei	Föld	28 pont/

2. feladat: Fogalommagyarázat (1. csoport)

Keressétek ki a kézikönyvek, internet segítségével, mit jelentenek a következő kifejezések! Rajzoljátok le egy lapra az egyiket!
Írjátok le a forrást is!

- **mágnesesség:**

Forrás:

- **villamosság:**

Forrás:

- **dinamó:**

Forrás:

6 pont/

Megoldás: 2. fa.: Fogalommagyarázat

► mágnesesség:

A mágnesség fizikai fogalom, mely bizonyos testek (mágnesek) egymás közötti vonzó és taszító képességére utal.

Forrás: <https://hu.wikipedia.org/wiki/M%C3%A1gness%C3%A9g> (Utolsó letöltés: 2015.11.01.)

► villamosság:

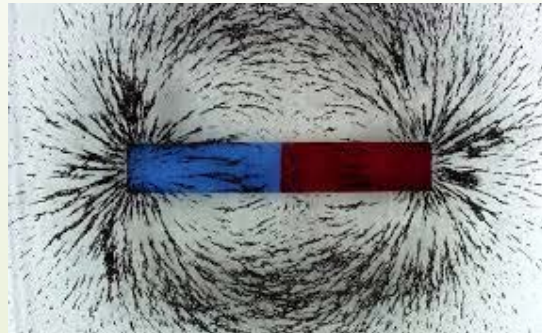
Általános fizikai fogalom arra a jelenségre, amelynek során elektromos töltések jelenlétéről, mozgásáról, hatásairól van szó.

Forrás: <https://hu.wikipedia.org/wiki/Elektromoss%C3%A1g> (Utolsó letöltés: 2015.11.01.)

► dinamó:

Dinamónak nevezzük azokat a villamos gépeket, amelyek mechanikai energiából egyenáramú villamos energiát állítanak elő.

Forrás: <https://hu.wikipedia.org/wiki/Dinam%C3%B3> (Utolsó letöltés: 2015.11.01.)

6 pont/

2. feladat: Beszélő tárgyak (2. csoport)

► mágnes, iránytű, magdeburgi féltéke

Mindenki válasszon egy tárgyat! Tegyétek középre a tárgyat az asztalon! Mindenki nézzen utána a választott tárgya jelentésének! Egészítsétek ki a hiányos mondatokat! Rajzoljátok le egy lapra az egyik tárgyat!

Adjátok meg a forrást is! Pl.:

1. A könyv 5 legfontosabb adatát kell feltüntetni. Lehetnek szerzői betűrendben vagy időrendi sorrendben is a felhasznált források. (Szerző/főszerkesztő neve: Cím . – Kiadó . - kiadás éve, oldalszám)

2. Internetes forrás:

Szerző: Cím. Internetes folyóiratcím. dátum. weboldalcíme (Utolsó letöltés dátuma)

Pl.

Felhasznált irodalom

Molnár Cecília Sarolta: Hogyan hivatkozunk? *Nyelv és Tudomány*, 2012. április 10.

<http://www.nyest.hu/hirek/hogyan-hivatkozunk> (Utolsó letöltés: 2013.04.19.)

2. feladat: Beszélő tárgyak (2. csoport)

1. A légnyomás nagyságát mutatta be _____ polgármestere (Otto Guericke), maga is műkedvelő fizikus, a Regensburgban tartott birodalmi gyűlésen a császár jelenlétében. Két jól illeszkedő, réz félgömb közül kiszivattyúzta a levegőt, majd a _____ lovakhoz kötötte. 8-8 ló igyekezett _____ széthúzni, sikertelenül. A levegő beengedésével a két _____ magától szétesett.

Forrás:

2. (Ennek) _____ nevezzük azokat a testeket melyek környezetükben (ezt) _____ hoznak létre. A _____ mindig két pólusuk van (északi és déli), a különböző pólusok vonzzák, az azonos pólusok _____ egymást. Kivételét tekintve lehetnek állandó _____ és elektro _____.

Forrás:

3. _____: egy szelencében szabadon feltámasztott _____, melynek sötétebb színű vége a mindenkor mágnes északi irányba mutat. A szelencében a tű alatt a fő- és mellékvilágítójak ábrázolása látható.

Forrás:

6 pont/

Megoldás: Beszélő tárgyak (2. csoport)

- 1. A légnyomás nagyságát mutatta be **Magdeburg** polgármestere (Otto Guericke), maga is műkedvelő fizikus, a Regensburgban tartott birodalmi gyűlésen a császár jelenlétében. Két jól illeszkedő, réz félgömb közül kiszivattyúzta a levegőt, majd a **léggömböket** lovakhoz kötötte. 8-8 ló igyekezett a **félgömböket** széthúzni, sikertelenül. A levegő beengedésével a két **félgömb** magától szétesett.

Forrás: Sulinet: **Gázok sztatikája: A légnyomás változásai, légnyomáson alapuló eszközök**

<http://tudasbazis.sulinet.hu/hu/termeszetudomanyok/fizika/fizika-9-evfolyam/gazok-sztatikaja/a-legnyomas-valtozasai-legnyomason-alapulo-eszkozok> (2015. 06. 02.)

- 2. (Ennek) **Mágnesnek** nevezzük azokat a testeket melyek környezetükben (ezt) **mágneses mezőt** hoznak létre. **A mágneseknek** mindig két pólusuk van (északi és déli), a különböző pólusok vonzzák, az azonos pólusok **taszítják** egymást. Kivételét tekintve lehetnek állandó **mágnesek** és elektromágnesek.

Forrás: Wikipédia: http://hu.wikipedia.org/wiki/%C3%81lland%C3%B3_m%C3%A1gnes (2015. 06. 02.)

- 3. **Az iránytű:** egy szelencében szabadon feltámasztott **mágnestű**, melynek sötétebb színű vége a mindenkori mágnes északi irányba mutat. A szelencében a tű alatt a fő- és mellékvilágítójak ábrázolása látható.

Forrás: Tájékozódás iránytűvel és tájolóval: <http://www.fsz.bme.hu/mtsz/szakmai/zk28.htm> (2015. 06. 02.)

Rajzok: magdeburgi félteke, iránytű, mágnes

2. feladat: Érvpingpong (3. csoport)

- ▶ Az internetes keresés a hasznosabb -----> <----- A kézikönyvtári keresés a hasznosabb
- ▶ Alakítsatok két csapatot! Az egyik csapat képviselje az egyik témát, a másik csapat a másikat!
- ▶ Gyűjtsetek meggyőző érveket, bizonyítékokat az érveitek alátámasztására!
- ▶ Pl. Nézzetek utána lexikonból Karinthy Frigyesnek és az interneten is keressetek rá!

6 pont/

Megoldás: 3. csapat – Érvpingpong

► **Érvek a lexikonok mellett:** -----><----- **az internet ellen:**

sokan írják
pontosabb
mindig megtalálhatjuk

- akárki írhatja
- pontatlanabb
- eltűnhet az oldal

► **Érvek az internet mellett:** -----><----- **a lexikonok ellen:**

könnyen kereshető

gyorsabb
érdekesebb

- nehéz a szoros betűrendes keresés
- lassabb
- unalmasabb

3. feladat: Kísérletek (1. csoport)

- Eszközök: pohár, papír/műanyag fólia, víz
- Végezzétek el az alábbi kísérletet! Mi lesz az eredmény?

„Hát idenézz. Teletöltök vízzel egy poharat, papírt teszek alája - most idenézz, megfordítom az egészet és nem folyik ki. Na, jó, most csak azért folyik ki, mert... persze, nem a pohár alá kell tenni a papírt, elfelejtettem.” (Karinthy: Kísérletezem c.)

- Eredmény:
- Fizikai magyarázata:
- Forrás:

3 pont/

Megoldás: Kísérlet (1. csoport)

- ▶ Eredmény: **A víz nem folyik ki a pohárból.**
- ▶ Fizikai magyarázata: **a külső légnyomás. Nyomás = erő/felület. Minél nagyobb a felület, amelyre egy adott erő hat, annál kisebb a nyomás.**
- ▶ Forrás: **Park-Usborne enciklopédia: fizika.9. kiad. - Bp., Park K., 1996, 24. p.**

3 pont/

3. feladat: Kísérletek (2. csoport)

- Eszközök: fésű, papírdarabkák
- Végezzétek el meg az alábbi kísérletet! Mi lesz az eredmény?
- **„Fésűt dörögölök és papírszeletkéket csipegetek fel a fésűvel. A hűgom azonban felbosszant, és azt állítja, hogy a papírszeletkéek csak azért ragadnak a fésűhöz, mert a fésű piszkos.”** (Karinthy: Kísérletezem c.)
- Eredmény:
- Fizikai magyarázata:
- Forrás:

3 pont/

Megoldás: Kísérletek (2. csoport)

- ▶ Eredmény: **a fésűhöz tapadnak a papírszeletkék.**
- ▶ Fizikai magyarázata: **több anyag feltölthető dörzsöléssel. Az ellentétes töltések vonzzák egymást. A töltéssel rendelkező testek mindig vonzzák a semleges testeket, az elektromos megosztás miatt.**
- ▶ Forrás: **Park-Usborne enciklopédia: fizika.9. kiad. - Bp., Park K., 1996, 56. p.**

3 pont/

3. feladat: Kísérletek (3. csoport)

Eszközök: Tej-tűzijáték: tej, tányér, ételszínezékek, fogpiszkáló, mosogatószer

- ▶ A tányérba beleöntjük a tejet, a közepére csöpögtetünk a színes festékekből, aztán a fogpiszkáló végét mosogatószerbe mártjuk és a tányér közepénél a tejbe mártjuk.
- ▶ Eredmény:
- ▶ Fizikai magyarázata:
- ▶ Internetes forrás:

3 pont/

Megoldás: Kísérletek (3. csoport)

- ▶ Eredmény: **Az eddig egy helyben álló festékcseppek most "szétszaladnak", kavarnak. Ezután ameddig össze nem keveredik a tej a festékekkel, lehet kergetőzni... :)**
- ▶ Fizikai magyarázata: **a tejben lévő felületi feszültség egyben tartja, de a mosószeres fogpiszkálót, ha a tányér közepébe nyomom, az megszünteti a felületi feszültséget.**
- ▶ Internetes forrás: http://www.szertar.com/webizodok/tej_tuzijatek_augusztus_20_ara/
<http://csoppkeblog.hu/tag/kiserlet/> (Utolsó letöltés: 2015. 06. 02.)

Forrás: <https://www.youtube.com/watch?v=VAbupbx3AWk> (Utolsó letöltés: 2015. 11.03.)

3 pont/

4. feladat: Fogalmak felsorolása (minden csoport)

➤ (5 perc)!

csapat: _____

Megoldás: 4. feladat

mágnesesség	villamosság	elem	induktor	dinamó
vezető	elektromos áram	mágnesvas	iránytű	Boussole-forma
földrengés	Heron-labda 	magdeburgi féltekék 	Leclanché-elem 	Torricelli-féle űr
higanyoszlop	légnomás	légszivattyú 	ecet	szén
Newton 	Kopernikusz 	gravitációs erő	Nap	
évszakok	kering	Galilei 	Föld	28 pont/

5. feladat: Mondatbefejezés (minden csoport)

- **Az igazi győztes, az igazi optimista nem az, aki mindig győztes, mindig sikeres, hanem az, ...**
- **Optimizmus:** a pesszimizmus ellentéte, olyan életszemlélet, amiből nézve a világ jó, vagy kedvező hely. Az optimisták általában azt tartják, hogy az emberek jók. Az életről „kedvező” képük van, és abban hisznek, hogy idővel és végül a dolgok rendeződnek. **2 pont/**

Megoldás: 5. feladat

- „Az igazi győztes, az igazi optimista nem az, aki mindig győztes, mindig sikeres, hanem az, **aki elbukott és talpra tud állni.**”

2 pont/

6. feladat: Idézetkeresés (párok)

„Eppur si muove!”

- Ki mondta? _____
- Mikor mondta? _____
- Miért mondta? _____

- Milyen nyelvű? _____
- Mit jelent? _____
- Melyik magyar író írt ilyen címmel regényt? _____
- Forrás: _____

7 pont/

Megoldás: 6. feladat (párok)

- Ki mondta? **Galileo Galilei**
- Mikor mondta? **1642-ben**
- **Miért mondta?** Ezzel újra megerősítette az elméletét – amelyet az inkvizíció nyomására korábban kénytelen volt visszavonni – arról, hogy a Föld a Nap körül kering.
- **Milyen nyelvű?** **olasz**
- Mit jelent? **„És mégis mozog a föld.”**
- Melyik magyar író írt ilyen címmel regényt? **Jókai Mór**
- Internetes forrás: **http://hu.wikipedia.org/wiki/Eppur_si_muove**

7 pont/

Értékelés: önértékelés, csoport- és tanári értékelés

Csoport	1. fa/ 6 pont	2. fa/ 3 pont	3. fa/ 28 pont	4. fa. és 5. fa 2pont+2pont	Összes pont: 41 pont/
1. csoport					☆☆☆☆☆
2. csoport					☆☆☆☆☆
3. csoport					☆☆☆☆☆
Pár: 6. fa.				7 pont/	☆☆☆☆☆

Házi feladat:

- 1. A gyengébben olvasóknak:

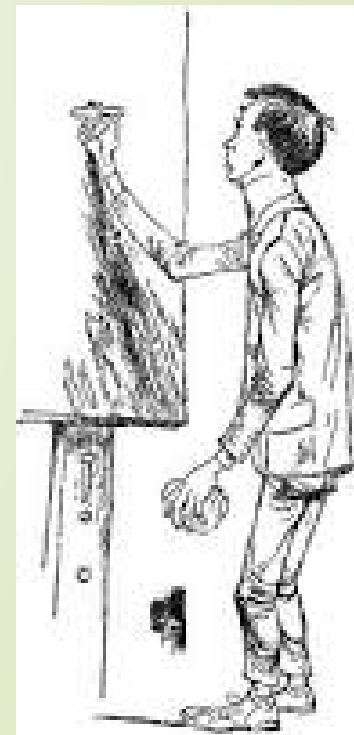
Olvasásgyakorlás: otthon olvassátok el a Rossz tanuló felel c. novellát!

Kölcsönözzétek ki a könyvtárból a Tanár úr kérem c. könyvet, vagy töltsétek le a mek.oszk.hu oldalról!

- 2. A gyorsabban tanulóknak:

Olvassatok el két Karinthy-novellát a Tanár úr kérem c. műből!

Írjátok le, ma mi lenne más, miért? Ábrázoljátok is az ötleteiteket!

Köszönöm a figyelmet!

Készítette: Kovács Anikó Csilla
Hajdúböszörményi Bethlen Gábor Általános Iskola
Hajdúböszörmény, 2015.